

ЕПІЗООТИЧНА СИТУАЦІЯ ЗА ДИФІЛОБОТРІОЗУ ТВАРИН У ПІВДЕННОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ

І. Панікар, О. Чорна

Одеський державний аграрний університет

*У статті розглянуто особливості розвитку та перебігу дифілоботріозу – паразитарного інфекційного захворювання – хронічного гельмінтозу, який спричиняють цестоди з роду *Diphyllobothrium*, у більшості випадків стьожак широкий. Для моніторингу епізоотичної ситуації обрано південний регіон України, а саме: Одеську, Херсонську, Миколаївську та частково Харківську області, що мають найбільш розширену систему водойм. Проаналізовано ключові способи діагностики, профілактики та лікування дифілоботріозу тварин.*

Ключові слова: *епізоотична ситуація, дифілоботріоз тварин, інфекційне захворювання тварин, південний регіон України.*

Постановка проблеми. Останнім часом проблеми гельмінтозів набувають актуальності. Згідно з результатами сучасних досліджень заражені гельмінтами тварини стають все ближчими до місця безпосереднього проживання людей.

Саме тому появу та поширення паразитарного забруднення доволі часто пов'язують не лише із загальноновизнаними схемами поширення гельмінтозів, а й зі штучно створеними екосистемами, що характеризують сучасне життя.

Гельмінтози системи травлення є найпоширенішою групою паразитарних захворювань у низці країн з нетропічним кліматом, ця тенденція зберігається й в Україні. Наразі на території України виявлено близько 70 видів гельмінтів з понад 250 видів [1].

Високий вміст шкідливих речовин в атмосфері, поверхневих та підземних водах та ґрунтах є причиною значного зниження стійкості тварин до збудників, зростає вірулентність паразитів та розширюється коло їхніх господарів.

Значними є економічні збитки, спричинені паразитарними хворобами тварин, які полягають у скороченні обсягу продукції внаслідок заторможення у рості та розвитку тварин, значне зниження продуктивності, недоотримання продукції тваринництва, прискіпливе вибракування продуктів, адже їх якість знижується, загинуть важкохворих тварин, а також, що немало важливо, витрат на закупівлю засобів протипаразитарної дії.

Дифілоботріоз – це природно-осередкове захворювання. Виникнення його осередків перебуває у прямій залежності від наявності місцевостей з прісноводними водоймами, що багаті на зоопланктон, маються на увазі веслоногі рачки і певні види риб.

Весна і початок літа є найбільш придатними сезонами для розвитку у циклопах личинок. Пізня осінь і зима, коли знижується температура не є

сприятливими умовами.

Для аналізу ситуації у цій роботі взято південний регіон України, а саме Одеську, Херсонську, Миколаївську та частково Харківську області, що мають найбільш розширену систему водойм.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наразі достовірних та актуальних статистичних даних щодо рівня захворюваності на гельмінтози, а саме дифілоботріоз, за окремими областями немає, але щодо загального стану паразитарного середовища країни, способів профілактики та шляхів лікування інфекційних хвороб, спричинених паразитами є теоретичні дані та деякі дослідження, що відображені у працях та дослідженнях вітчизняних вчених.

Науковці Н. О. Серих, С. С. Боева, Н. В. Стрижак та інші проводили дослідження на території заплави Сіверського Дінця щодо поширення яєць гельмінтів у таких об'єктах довкілля, як ґрунт та вода. Було виявлено одинадцять видів гельмінтів, серед яких: шість одиниць біогельмінти типу плоскі черви, три одиниці геогельмінти типу круглі черви та дві одиниці гельмінти типу стьожкові черви. Біогельмінтами у чотирьох випадках виявилися яйця токсокари собачої, а у двох випадках цестоци. Цими яйцями були заражені протока річки Сіверський Донець, очищені стічні води, осад стічних труб, ґрунт городів індивідуальних садиб та прибережні ділянки [2].

Заслуговує уваги вчення про девастацію К. І. Скрябіна. Девастацію науковець визначав як «метод наступальної активної профілактики, спрямований на винищення, фізичне знищення гельмінтів та інших паразитів на всіх фазах їх життєвого циклу всіма доступними способами механічної, фізичної та біологічної дії».

Згідно з вченням К. І. Скрябіна девастація поділяється на парціальну та тотальну. У свою чергу тотальна девастація передбачає повну ліквідацію окремих видів паразитів на певній території та створення таких умов, за яких паразити не зможуть вижити. Під порціальною девастацією варто розуміти різке зниження кількості певних паразитів на визначених територіях. Порціальна девастація застосовувалася в Україні під час цистицеркозу та трихомонозу великої рогатої худоби [1].

Також вчений пропонував ще один комплекс важливих захисно-профілактичних заходів – презервацію, це своєрідна пасивна профілактика, що сприяє недопущенню зараження тварин та захисту їх від контактів з паразитами.

К. І. Скрябін стверджував, аби девастація була ефективною, потрібно реалізувати застосування оздоровчої тріади під час боротьби з паразитами – це лікування, профілактика і девастація. Тому варто застосовувати вищенаведені заходи, у тому числі під час дифілоботріозу.

Дослідження В. А. Веселого доводять, що природну саморегуляцію розповсюдження збудників гельмінтозів, а саме: припинення розвитку і загибелі яєць гельмінта, можливо досягти тільки якщо підвищити температуру у поверхневому шарі ґрунту трохи вище показників 37–41° С і знизити вологість нижче рівня у 6 %.

Також варто взяти до уваги вчення Є. Н. Павловського про природну осередковість. Природну осередковість хвороби вчений трактує, як ділянку певної географічної території, на якій збудник визначеної хвороби може безкінечно довго поширюватися та розмножуватися без потреби у додатковому занесенні зовні. Компоненти природної осередковості – це тварини-паразитозої, що виконують роль донорів для кровосисних членистоногих, власне самі переносники та тварини, що сприйнятливі до паразитів (реципієнти) [9]. Місцезнаходження природних осередків може знаходитися як у дикій природі, так і в зоні діяльності людини. Це саричинено тим, що у зоні діяльності людини проживають певні види носіїв збудників, а також їхні резервуарні хазяї.

Науковці І. Б. Єршова, Г. О. Мочалова, Л. М. Осичнюк, розрізняють три види профілактики гельмінтозів: первинну, вторинну та третинну.

Первинна профілактика гельмінтозів зорієнтована попереджати захворювання шляхом ліквідації причин, що його спровокували. Основні заходи боротьби з гельмінтозами – це санітарно-епідеміологічні, які сприяють забезпеченню якості води, адже у ній збудники гельмінтозів зберігаються найдовше.

У межах вторинної профілактики передбачається рання та своєчасна діагностика гельмінтозів. Якщо рівень зараженості критичний, необхідно проводити медико-санітарні та епідеміологічні заходи, що полягають у знешкодженні джерел інвазії та розриві шляхів передачі збудників. Джерела інвазії можуть перебувати у природних та штучних водоймах, на фермах, ораних землях, лісових масивах.

Третинна профілактика передбачає застосування комплексу заходів, що спрямовані запобігти ускладненням захворювання вже після появи хвороби. Таку профілактику можна ототожнити з лікувальними заходами у поєднанні з основами первинної та вторинної профілактики. У цей комплекс заходів входить коректування способу життя, харчування та іншого.

Виклад основного матеріалу. Дифілоботріоз є паразитарним інфекційним захворюванням, що водночас є хронічним гельмінтозом, який викликають цестоуди роду *Diphyllobothrium*, у більшості випадків, стьожак широкий (*Diphyllobothrium latum*). Цестоуди ведуть паразитарний спосіб життя у кишечнику тварин та є причиною розладів травної системи, хронічної інтоксикації та іноді перніціозної В12-фолієводефіцитної анемії [5].

Гельмінт розвивається, змінюючи три хазяї. Кінцевим хазяїном паразитів є: люди, собаки, котятчі, свині, лисиці, бурі та білі ведміді. Роль першого проміжного хазяїна виконують прісноводні веслоногі рачки, зазвичай циклопи та дафнії, роль другого проміжного хазяїна виконують хижі риби, серед яких: щука, минь, судак, окунь, форель [4].

Широкий стьожковець паразитує у тонкій кишці основного хазяїна і виділяє назовні разом з калом два мільйони яєць. Яйця, що виділяються є недозрілими, вони потребують подальшого розвитку, який відбувається виключно у прісноводних водоймах, обов'язково за температури 10-20°C і за

наявності у воді відповідного рівня кисню, не менше 2,0-1,5 мг/л [6]. Ці сприятливі умови спричиняють формування у яйці зародка – корацидія. На яйце впливає світло та механічні подразнення, що провокує відкриття кришечки яйця, звідки потрапляє у воду корацидій у вигляді онкосфери, що покрита війками. Якщо ж умови для відкриття кришечки відсутні, корацидії зберігають життєдіяльність впродовж шести місяців за умов дотримання оптимальних температур.

Корацидії, що вийшли за межі яєць, можуть жити у воді з температурою не більше 12 днів. Однак якщо температура збільшується, термін життя корацидіїв значно зменшується. У тілі прісноводних веслоногих рачків корацидії втрачають війки та через стінки кишок хазяїна проникають у порожнину тіла. Саме тут впродовж двох-трьох тижнів вони розвиваються у личинку другої стадії, яка називається процеркоїд.

Подальший розвиток відбувається у тілі додаткового хазяїна, куди він потрапляє разом з проковтнутим циклопом. У кишках риби циклоп перетравлюється, процеркоїд звільняється і проникає через стінку кишки до м'язів або внутрішніх органів (печінки, яєчників тощо). Тіло риби є середовищем для розвитку третьої стадії личинки, що має назву плероцеркоїд.

Великі хижі риби поїдають малих і відповідно заражаються плероцеркоїдами, які залишаються у м'язах нового хазяїна. Саме тому найвищий рівень інвазії спостерігається серед великих хижих риб [8].

Клінічна картина цестодозів відрізняється різноманітністю і залежить від виду збудника. Однак наявна загальна ознака цього захворювання, що притаманна стьожковим гельмінтам — це відокремлення члеників паразитів, що може відбуватися під час процесу дефекації. Діагноз можна підтвердити виключно на основі лабораторних досліджень випорожнень тварини.

Моніторингом епізоотичної ситуації в Україні займається Науково-дослідний паразитологічний відділ Державного науково-дослідного інституту з лабораторної діагностики та ветеринарно-санітарної експертизи [7].

Головним завданням цього відділу є проведення діагностичних досліджень та власне саме дослідження нематодозних, трематодозних, цестодозних, протозоозних та арахно-ентомозних хвороб тварин. Під час роботи застосовують величезне різноманіття методів дослідження, серед яких: копрологічні, патологоанатомічні, мікроскопічні, хімічні, біохімічні та культуральні. Відділ займається організацією проведення широкого спектру діагностичних досліджень тварин, проміжних господарів, біологічного матеріалу, крові, шкіри, сечі, ґрунту, пилу.

Основним напрямком діяльності відділу є діагностика зоонозних захворювань паразитарної етіології. Фахівцями відділу здійснюють виїзди до осередків спалахів трихінельозних вогнищ, аби провести розслідування і розробити плани ліквідації та подальшої профілактики.

Ще одним напрямком діяльності науково-дослідного паразитологічного відділу є моніторинг епізоотичної ситуації водойм, шляхом проведення досліджень біотопів, проміжних господарів. Фахівці відділу здійснюють виїзди

до господарств задля проведення розслідування щодо загибелі риби та проведення діагностичних досліджень. Також розробляють план ліквідації та моніторингових програм щодо попередження розповсюдження паразитарних захворювань.

Дослідження середовища на наявність цестод потрібно здійснювати за чіткою схемою. Варто проводити лабораторне дослідження водяних та наземних безхребетних, таких як: рачки, молюски, кліщі, адже вони є проміжними господарями біогельмінтів [7]. Паразитологічна оцінка пасовищ та водойм здійснюється задля визначення їх придатності у даний момент часу, а також задля аналізу ймовірного виникнення інвазії у майбутньому. Задля цього беруть до уваги площу пасовищ, рослинність, наявність заболочених ділянок, канав, рельєф та характер ґрунту, поширеність і видовий склад молюсків, жуків, ґрунтових кліщів. Зібраних безхребетних необхідно дослідити задля ймовірного виявлення личинок біогельмінтів, що є необхідним у процесі налагодження дієвого моніторингу паразитологічної ситуації в навколишньому середовищі та відповідно сприяння збору матеріалу для паразитологічних досліджень.

Ще один проект, що підтримує інформаційний фронт епізоотичної ситуації по країні – це геоінформаційна система моніторингу епізоотичної ситуації в Україні. Проект, що інформаційно підтримує діяльність працівників підрозділів Центральної Державної лабораторії ветеринарної медицини.

Основними функціями «ГІС-МЕС» є наступні: наповнювати бази геоданих та семантично пов'язаних даних і готувати статистичну і звітну інформацію про епізоотичну ситуацію у окремому регіоні України [3].

Одним з напрямків використання ГІС є ветеринарна картографія, що досліджує вплив навколишнього середовища на здоров'я, продуктивність тварин, а також географічні фактори, що обумовлюють умови виникнення, характер розповсюдження та особливості перебігу хвороб на конкретних територіях.

Епізоотичний ланцюг інвазійних хвороб значно відрізняється від інфекцій, а також мають відмінності між собою, адже включають різну кількість ланок епізоотичного ланцюга. Інвазії, у яких є три-чотири ланки епізоотичного ланцюга, неоднаково поширені, адже це напряму залежить від наявності господарів і біологічних переносників.

З метою профілактики стьожкових гельмінтозів необхідне: 1) проведення ветеринарно – санітарного нагляду за утриманням і забоєм худоби; 2) регулярне впорядкування та належне утримання тваринницьких приміщень; 3) знищення уражених цестодами органів (кишківник, тонка кишка) тварин (овець, кіз, свиней, корів), недопущення згодовування органів, уражених цестодами, собакам; 4) періодичне обстеження домашніх і службових собак, проведення їхньої дегельмінтизації; 5) для людей ретельне миття рук з милом після контакту з тваринами, роботи з піском, ґрунтом, обов'язково мити овочі та фрукти [2].

Вакцинація, серотерапія, дезінфекція і карантинні заходи широко

застосовуються проти інфекцій, однак проти інвазій діють виключно карантинні заходи. Основними профілактичними заходами щодо протидії збудникам інвазійних хвороб є хіміко-профілактичні, біологічні та загальні методи, вони надають можливість запобігти виникненню захворювань і їх стрімкому поширенню серед тварин.

Біологічні та загальні методи боротьби з інвазіями та їх збудниками включають: комплексні заходи, які допомагають припинити біологічний цикл розвитку збудника, наприклад, розорювання природних пасовищ, біотермічне знезараження гною, меліоративні заходи, знищення чагарникових зон, зміна пасовищ, осушення водойм. Загальні профілактичні заходи включають: відповідність гігієнічних умов, у яких утримуються тварини, належна утилізація трупів та уражених паразитами органів. Є безліч прикладів, що демонструють необхідність слідування цим заходам. Наприклад, напування тварин варто проводити із чистих ємностей, де відсутні інвазійні стадії паразитів. Знезаражування гною є дуже необхідним, оскільки разом з фекаліями до навколишнього середовища потрапляє багато паразитів та їхніх личинок. Основою біотермічного методу знезаражування гною є вплив термофільних організмів, вони створюють температуру 65–70° С саме у штабелях гною з підстилки. Такі маніпуляції чинять згубний вплив на збудників інвазійних та певних інфекційних захворювань. У спеціалізованих господарствах відбувається природне знезаражування гною, свинячого впродовж року, коров'ячого впродовж шести місяців. Інший приклад: необхідно утилізувати чи знищити усі трупи тварин та уражені паразитами органи.

Зміна пасовищ проводиться з метою запобігти зараженню жуйних тварин яйцями гельмінтів. Переважна більшість господарств України здійснюють одноразову зміну пасовищ із середини літа.

Щоб організувати профілактику інвазійних хвороб необхідно здійснити ряд спеціальних заходів, а саме: з'ясувати паразитологічну ситуацію конкретного господарства чи району; здійснити паразитологічну оцінку пасовищ, водойм; виконати дезінвазію об'єктів навколишнього середовища; застосувати хіміо-профілактику та хіміотерапію інвазійних хвороб.

З метою з'ясувати паразитологічну ситуацію проводяться діагностичні обстеження за життя тварин чи помертло, серед яких: копроскопія, дермоскопія, дослідження крові, частковий чи повний паразитологічний розтин трупів або органів тварин.

Тотальне знищення зародкових елементів збудників інвазійних хвороб у навколишньому середовищі отримало назву дезінвазія. Інвазію можуть проводити у тваринницьких приміщеннях, на пасовищах та вигульних майданчиках. Методи для здійснення процесу дезінвазії є механічними, фізичними, хімічними та біологічними. Ці заходи включають механічну очистку приміщень і вигульних майданчиків від гною, залишків корму, підстилки, обробку напувалок та годівниць гарячою парою чи за допомогою вогнемета. Хімічні засоби передбачають використання гарячих розчинів натрію гідроокису (4–5 %), карбатуолу (3 %), емульсії ксилонафту (5 %), карболової

кислоти (3 %) та інші дезінфектанти.

Дезінвазії можуть бути поточними, профілактичними, заключними. Поточна проводиться у порожньому приміщенні після переведення чергової партії худоби чи птиці до іншої вікової групи або для забою, а також після протипаразитарної обробки. Профілактична дезінвазію здійснюється на фермах восени і навесні та восени; заключна дезінвазія є доречною, якщо усі тварини повноцінно одужали після певного паразитарного захворювання.

Хіміопротипаразитарною інвазійних хвороб визначають метод, під час якого з певною періодичністю відбувається застосування протипаразитарних засобів здоровим тваринам чи паразитоносцям, задля запобігання масовому інвазуванню та хворобам тварин.

Хіміотерапія характеризується застосуванням протипаразитарних препаратів для хворих тварин аби припинити клінічний прояв інвазії та звільнити організм господаря від збудника. Проти кожної групи паразитів діють специфічні препарати.

Висновки. Навколишнє середовище має значний вплив на біологію гельмінтів, це стосується як біогельмінтів, так і геогельмінтів. Вчені санітарно-епідеміологічної служби та ветеринарної медицини приділяють значну увагу питанням впливу навколишнього середовища на інвазійні елементи збудників гельмінтозів за різних умов та видового складу. Дослідники зосереджували свою увагу на сезонних змінах температур і кількості опадів у циркуляції гельмінтів у зовнішньому середовищі. Ґрунт, що є складовим елементом довкілля, посідає важливе місце у поширенні та збереженні гельмінтів, а також у забезпеченні санітарно-гігієнічного благополуччя населення.

Власне поширення дифілоботріозу в Україні незначне саме через особливості розвитку стьожківця широкого, якому потрібно низька температура у період активності хижих риб, а в наших регіонах такий період відбувається при високій температурі води. Слабке передавання в Україні цієї інвазії серед людей пов'язане також з харчовими уподобаннями населення, адже у нас мало поширена практика вживання сирої риби.

У подальшій роботі планується проведення повноцінного моніторингу епізоотичної ситуації шляхом реального дослідження захворювань тварин південного регіону України на дифілоботріоз з використанням лабораторної діагностики. Матеріалом будуть випорожнення хворих тварин, які заплановано досліджувати гельмінтологічними методами (метод Като). Також у планах проведення санітарно-гельмінтологічної експертизи риби на зараженість плероцеркоїдами, що також є важливим заходом для виявлення та профілактики прогресуючого дифілоботріозу тварин.

Список використаних джерел

1. Ветеринарна медицина: сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та продовольчої безпеки: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 9–10 червня 2022 року. Житомир:

- Поліський національний університет, 2022. 258 с. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream>
2. Волошина Н. О. Екологічний моніторинг осередків паразитарного забруднення довкілля. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 20: Біологія. 2013. Вип. 5. С. 224–230. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchb_020_2013_5_36
 3. Геоінформаційна система моніторингу епізоотичної ситуації в Україні (ГИС-МЕС). URL: <http://gris.com.ua/our-projects/geoinformatsiyna-sistema-monitoringu-epizootichnoyi-situatsiyi-v-ukrayini-gis-mes/>
 4. Глобальна паразитологія: Підручник В. Ф. Галат, А. В. Березовський, Н. М. Сорока та ін.; за ред. В. Ф. Галата. К.: ДІА, 2014. 568 с. URL: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://lib.dsau.dp.ua/pub/parazitologiya_ta_invaziyni_xvorobi_tvarin.pdf
 5. Дифілоботріоз. URL: <https://www.wiki.uk-ua.nina.az/%D0%94%B7.html>
 6. Дифілоботріоз тварин. Medbib. URL: <http://medbib.in.ua/difillobotrioz-jivotnyih.html>
 7. Науково-дослідний паразитологічний відділ. URL: <https://vet.gov.ua/pro-nas/struktura/naukovo-doslidni-viddili/naukovo-doslidnij-parazitologichnij-viddil>
 8. Сорока Н. М. Паразитарні хвороби м'ясоїдних тварин : навч. посіб. Н. М. Сорока, Ю. Ю. Довгій, О. А. Дубова, Д. В. Фещенко, Т. І. Бахур; ред.: Ю. Ю. Довгій. Житомир : Полісся, 2014. 213 с. URL: https://Parazitarni_khvorobi_myasoyidnikh_tvarin_2014.pdf
 9. Wai Says: About Consuming Raw Fish Retrieved on April 14, 2009 DOI: 10.5772/63176
 10. Хонг С.Т., Чой М.Х., Кім Ч.Х., Чунг Б.С. та Джі З. (2003). Метод Като-Каца є надійним для діагностики інфекції *Clonorchis sinensis* . Діагностична мікробіологія та інфекційні захворювання, 47 (1), 345-347.
 11. For Anisakiasis: WrongDiagnosis: Symptoms of Anisakiasis Retrieved on April 14, 2009
 12. For Diphyllbothrium: MedlinePlus. Diphyllbothriasis Updated by: Arnold L. Lentnek, MD. Retrieved on April 14, 2009
 13. Лі С., Кан Х.В., Чой М.Х. та Хонг С.Т. (2006). Тривале зберігання метацеркаріїв *Clonorchis sinensis* in vitro. Parasitology Research, 100 (1), 25-29. DOI: [10.5483/bmbrep.2016.49.11.109](https://doi.org/10.5483/bmbrep.2016.49.11.109)
 14. For symptoms of diphyllbothrium due to vitamin B12-deficiency University of Maryland Medical Center. Megaloblastic (Pernicious) Anemia Retrieved on April 14, 2009
 15. Кейзер, Дж., і Уцінгер, Дж. (2007). Трематодіоз харчового походження: сучасна хіміотерапія та досягнення артемізинінів і синтетичних триоксоланів. Тенденції в паразитології, 23 (11), 555-562. doi:DOI: [10.1016/j.pt.2007.07.012](https://doi.org/10.1016/j.pt.2007.07.012)

16. Human diphyllbothriasis Кітамото Х, Іноуе С, Ямамото С, Окамото К, Інокума Т.Ланцет. 12 вересня 2020 р.; 396 (10253): 755-756. doi: 10.1016/S0140-6736(20)31178-8.
17. Кітамото Х, Іноуе С, Ямамото С, Окамото К, Інокума Т. Epidemiology of *Diphyllbothrium nihonkaiense* Diphyllbothriasis 12 вересня 2020 р.; 396 (10253): 755-756. doi: 10.1016/S0140-6736(20)31178-8.

EPIZOOTIC SITUATION ON DIPHYLLOBOTRIOSIS OF ANIMALS IN THE SOUTHERN REGION OF UKRAINE

I. Panikar, O. Chorna

The article discusses the features of the development and course of diphyllbothriasis - a parasitic infectious disease - chronic helminthiasis caused by cestodes of the genus Diphyllbothrium, in most cases the stitch is wide. To monitor the epizootic situation, the southern region of Ukraine, which has the most extensive system of reservoirs, was chosen. The key methods of diagnosis, prevention and treatment of diphyllbothriasis in animals are analyzed.

The high content of harmful substances in the atmosphere, surface and ground waters and soils is the reason for a significant decrease in the resistance of animals to pathogens, the virulence of parasites increases and the circle of their hosts expands.

Significant economic losses are caused by parasitic diseases of animals, which consist in a reduction in the volume of production due to inhibition in the growth and development of animals, a significant decrease in productivity, a shortage of livestock products, picky culling of products, because their quality is declining, the death of seriously ill animals, and also, which is no small matter, costs for the purchase of antiparasitic agents.

Diphyllbothriasis is a natural focal disease. The occurrence of its foci is directly dependent on the presence of areas with freshwater reservoirs rich in zooplankton, which means copepods and certain types of fish.

Spring and early summer are the most suitable seasons for the development of larvae in Cyclops. Late autumn and winter, when falling temperatures are not favorable conditions.

To analyze the situation in this work, the southern region of Ukraine was taken, namely Odesa, Kherson, Mykolaiv and partially Kharkiv regions, which have the most extended system of reservoirs.

Key words: *epizootic situation, animal diphyllbothriasis, infectious animal disease, southern region of Ukraine.*